

TORNION KANSALAIPOISTO

**TOIMINTAKERTOMUS 2022 JA
TOIMINTASUUNNITELMA 2023**

SAATTEEKSI

Tornion kansalaisopiston päätoiminen henkilöstö on vuodesta 2004 alkaen koonnut yksiin kansiin yksikkönsä/vastuualueensa keskeiset toiminnalliset tulokset edelliseltä vuodelta sekä seuraavan vuoden tavoitteet. TOI-TOI-raportti eli toimintakertomus – toimintasuunnitelma antaa myös virallisia tuloksia koko opiston ja sen opetussyksiköiden toiminnasta ja resursseista. Yksikköjen vastuuhenkilöiden itse kirjoittamat kuvaukset ovat myös opiston asiakkaiden/opiskelijoiden ja tuntiopettajien helpommin luettavissa ja ymmärrettävissä, kuin tiivistetty asiakirjateksti.

TOI-TO-raporttien laatimien on myös osa opiston laatukäsikirjatyöskentelyä ja kehittämistyötä, joka huomioitiin opiston saaman valtakunnallisen laatupalkinnon yhteydessä.

Kansalaisopiston henkilöstö toivoo, että TOI-TOI-raportin välityksellä lukija tutustuu entistä paremmin opiston toimintaan ja sen henkilöstöön. Yhdessä voimme entistä paremmin tukea opistotyötä ja torniolaisten / opiston asiakkaiden hyvinvointia monipuolisten ja kaikkien saavutettavissa olevien opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien kautta.

TOI-TOI-raportti on luettavissa opiston sivuilla www.tornio.fi/kansalaisopisto ja Peda.net:ssä.

SISÄLLYS

1	TOIMINNAN MÄÄRITTÄJÄ	3
1.1	Yleiskatsaus Tornion kansalaisopiston vuoden 2022 toimintaan	3
1.2	Visio, arvot, toiminta-ajatus	7
1.3	Tuloskortit 2022 ja 2023	7
1.4	Keskeiset mittarit	7
2	TULOKSET 2022 JA TAVOITTEET 2023 YKSIKÖITTÄIN	9
2.1	Kansalaisvalmiudet	9
2.2	Kielet	12
2.3	Kädentaidot	15
2.4	Taideaineet	17
2.5	Toimisto	22
3	TILAUSKOULUTUSPALVELUT	24
4	HANKKEET	24
4.1	Tornion lastenkulttuurikeskushanke osana Lapin lastenkulttuuriverkostoa (OKM)	24
4.2	Kairan oppijat – Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2020 (OPH)	24
4.3	Virkkuset - Vapaan sivistystyön opintoseteliavustus työllistymis- ja työmahdollisuuksien vahvistamiseen 2020 (OPH)	24
4.4	ONNO – osaaminen näkyväksi, näkymätön osaamiseksi. opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus (OPH)	25
4.5	Loisto! –strategiatyön ytimessä. Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus (OPH)	25
5	HENKILÖSTÖ 2022	26
5.1	Hallinto- ja opistopalveluhenkilöstö	26
5.2	Päätoimiset opettajat	26
5.3	Tuntiopettajat	26

Vuoden 2022 tilinpäätöstuloskortit Liite 1

Vuoden 2023 talousarviotuloskortit Liite 2

1 TOIMINNAN MÄÄRITTÄJÄ

1.1 Yleiskatsaus Tornion kansalaisopiston vuoden 2022 toimintaan

Omaehtoisesta opiskelusta virkistystä ja voimavaroja

Vuonna 2021 opiston opiskelijamäärä oli 2 531. Määrä on edellisestä vuodesta noussut 318 opiskelijalla. Opiskelijamäärän nousu pandemian jälkeisestä notkahduksesta on positiivinen asia. Siitä huolimatta vuoden 2019, joka oli viimeinen ns. normaali vuosi ennen pandemiaa, opiskelijoita oli noin tuhat enemmän. Pandemian vaikutukset opiskelijamäärissä näkyy siis edelleen, erityisesti senioriväen vähenemisessä. Haastavasta vuodesta huolimatta opistoon on tullut uusia opiskelijoita 477.

Opetusta annettiin yhteensä 6 803 tuntia 237 kurssilla. Tuntimäärää laski edellisvuoteen verrattuna 216 tuntia, mutta kurssien määrä kasvoi 19:llä. Tämä kertoo lyhytkurssien (alle 16 h) suosiota. Kalenterivuodelle 2022 suunniteltiin reilu 1 000 tuntia enemmän kuin mitä niitä toteutui. Erityisen paljon tunteja peruuntui kevätlukukaudella (666 h).

Opistossa on edellisen vuoden tapaan haluttu järjestää opetus- ja harrastustoimintaa alle määriteltyjen minimiosallistujamäärien, jotta ihmiset voisivat pandemiavuosien jälkeen palata takaisin ja uudet opiskelijat löytävät itselleen mieluisaa tekemistä. Tuntimäärän hienoisesta laskusta huolimatta, kurssien ja osallistujien määrän kasvut takasivat kurssimaksujen tulotavoitteen ylittymisen (113,2 %).

Opistopalvelut vastaavat kuntalaisten ja yhteistyötahojen tarpeisiin

Opetuspalvelujen saavutettavuus, asiakaslähtöisyys ja laatu ovat opiston keskeisimpiä arvoja. Opinto-ohjelman valmistelemiseksi kysyttiin kuntalaisten, kyläyhdistysten ja yhteistyökumppaneiden toiveita, jotta eri osapuolten opiskelu- ja harrastustarpeet tulisivat mahdollisimman kattavasti huomioitua kurssitarjonnassa. Yksittäiset kuntalaiset, erityisesti maaseutualueella, kantavat eniten huolta harrastus- ja opiskelumahdollisuuksiensa säilymisestä. Kurssitoiveisiin vastaaminen edellyttää riittävää kysyntää ja käytettävissä olevia resursseja.

Opintosetelityyppinen hankerahoitus (-25 % kurssimaksusta/hlö) ja henkilöstöjaoston myöntämä työttömien opintosetelirahoitus (-50 €/kurssimaksusta/hlö) tasa-arvoistaa opiskelumahdollisuuksia. Käytössä on myös 25 %:n sisar- ja opiskelija-alennukset. Opistossa käy kurssimaksuvälineenä myös Kaikukortti, joka oikeuttaa kortin haltijan maksuttomiin vapaavalintaisiin kursseihin (pois lukien Taiteen perusopetuksen kurssit). Senioreille, eläkeläisille ja maahanmuuttajille suunnattuja alennusprosentteja on nostettu 20sta 25een. Työttömien opintoseteliä käytti 13 ja Kaikukorttia 18 opiskelijaa. Työttömien opintosetelien käyttäjien määrä on selvästi laskenut, mutta vastaavasti Kaikukortin käyttäjien määrä on noussut.

Opiston kursseja voi maksaa ePassilla, Smartum-saldolla ja -seteleillä, Tyky-seteleillä, Edenred-saldolla ja verkkokaupamaksulla.

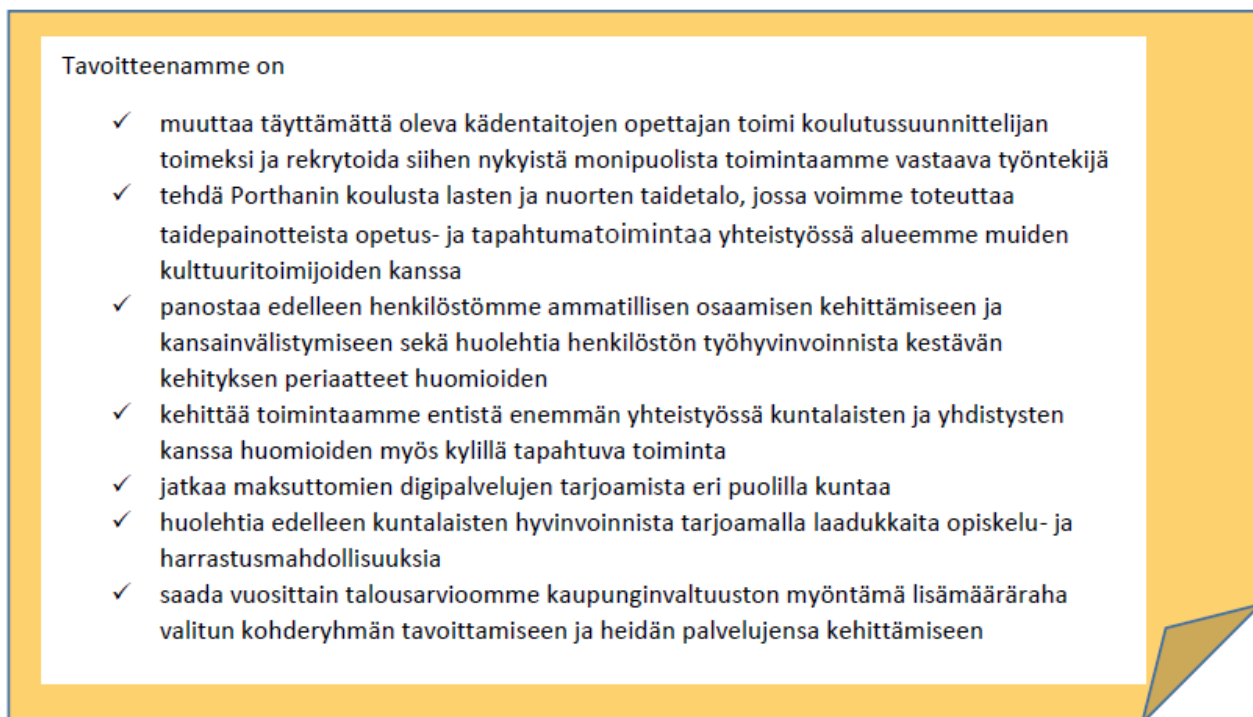
Opistolla on oman opistotalon lisäksi 23 muuta toimipaikkaa eri puolella kuntaa. Keskeisen kaupunkialueen lisäksi aktiivista toimintaa on myös maaseutualueella: Karungissa, Arpelassa, Aapajoella, Kantojärvellä, Kaakamossa ja Laivaniemessä.

Mittatilauksena suunniteltavat tilauskoulutukset palvelevat yritysten, kaupungin hallintokuntien ja työvoimapolitiittisen koulutuksen tarpeita. Keskeisimpinä tilauskoulutusten tilaajia ovat muun muassa Tornion kaupungin eri organisaatiot ja paikalliset yritykset. (Tilaukskoulutuksista lisää luvussa 3.)

Kehittämistoiminta jatkuu aktiivisena

Elämänlaatulautakunta hyväksyi 2.3.2022 § 23 opiston viiden vuoden kehittämissuunnitelman Voimaa ja Valoa. Kehittämissuunnitelmaa on valmisteltu yhdessä henkilöstön, kuntalaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa ja lisäksi siinä ovat olleet tiiviisti mukana Elämänlaatulautakunnan nimeämät puheenjohtaja Markku Taramaa ja jäsen Sari Juntura.

Kehittämissuunnitelman 40 sivulle on kerrottu nykytilaa ja koottu kaikki keskeisimmät kehittämistavoitteet, jotka on tiivistetty alla olevaan kuvaan

Kuva: Kehittämissuunnitelma 2022-2026 Voimaa ja Valoa tavoitteet tiivistetysti

Kehittämissuunnitelman mukaisista tavoitteista ovat vuoden 2022 aikana toteutuneet jo monet tavoitteet. Henkilöstöä koskevia toivottuja muutoksia saatiin, kun kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuun kokouksessaan opiston rehtorin esitykset uusista viroista/toimista ja nimikkeenmuutoksista

- projektikoordinaattorin nimike muutettiin koulutuskoordinaattoriksi. Tehtävää hoitanut Arja Jaako vakinaistettiin 1.7.2022 alkaen ja samalla hänen tehtävänkuvaansa tarkastettiin vastaamaan nykyisiä työtehtäviä.
- toimistosihteerin Birgit Kadeniuksen nimike muutettiin opistosihteeriksi
- kielten opettaja Tarja Laakson nimike muutettiin suunnittelijaopettajaksi, samalla toimi muuttui viraksi. Opetusvelvollisuus pysyy samana (530 h). Opettajan muun työn määrä lisääntyy 350sta 670een, joka antaa lisää resursseja erilaisiin kehittämistehtäviin. Laakso hoitaa kielten opetuksen lisäksi kielten, maahanmuuttajien ja yhteiskunnallisten opetusyksiköiden sekä kansainvälisyysasioiden koordinoit.
- perustettiin uusi suunnittelijaopettajan virka taide- ja taitoaineisiin ja lakkautettiin kädentaitojen opettajan toimi.

Lisäksi vuoden 2022 käynnistyivät seuraavat kehittämissuunnitelman mukaiset tavoitteet

- kankaankudonnan opetukselle löytyivät uudet tilat Avelan talosta, jossa opetus käynnistyy syksyllä 2023. Porthanin koulun aulatilassa tapahtunut opetustoiminta päättyi keväällä ja oppilaille annettiin joulukuun loppuun aikaa saada keskeneräiset työnsä valmiiksi.
- Porthanin koulun kankaankudonnalta vapautuneet upeat aulatilat muotoutuvat erilaisiksi kuntalaisille avoimiksi poikkitaiteellisiksi tiloiksi, joissa myös opisto voi järjestää erilaisia näyttelyitä, ensi-iltoja, työpajoja ja konsertteja.

- liikunnan jatkuvaan tilaongelmaan saatiin helpotusta Porthanin koulun salista, jossa voitiin järjestää useita erilaisia kursseja. Kansalaisopisto saa käyttää salia opetustoimintaan myös jatkossa (Elämäntk. 17.3.2023, 28 §).
- maksuttomat digiohjaukset jatkuvat kaikkien kuntalaisten iloksi ja hyödyksi. Toiminta on koko ajan nostanut suosiotaan.

Opisto kehittää toimintaansa monien erilaisten hankkeiden avulla. Hanketoiminta tukee opiston normaalia opetus- koulutus- ja kehittämistoimintaa: Parhaimmillaan hanketoiminta antaa lisäväriä opiston normaaliin kurssitarjontaan, tuo uusia yhteistyömuotoja ja -kumppaneita sekä antaa inspiroivia ja innovatiivisia välineitä kehittämistyöhön sekä kehittää opettajien ammatillista osaamista. Tornion kansalaisopisto koordinoi useita merkittäviä Opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä kehittämishankkeita, joissa hankekumppaneina ovat Lapin, Oulun ja Kainuun alueiden kansalaisopistot. Opistolla on myös aktiivisia yhteistyöverkostoja muualla Suomessa toimivien kansalaisopistojen kanssa.

Vuonna 2022 jatkettiin aiemmin käynnistyneitä kehittämishankkeiden mukaista toimintaa. Vuonna 2022 opistossamme oli käynnissä viisi hanketta. Hankkeille myönnettyjen avustusten yhteissumma oli noin 371 000 €. Hankkeista lisää kappaleessa 4 Hankkeet.

Toiminnan avoimuus ja näkyväksi tekeminen

Kevään aikana suunniteltiin opistolle uutta visuaalista ilmettä ja logoa yhdessä graafisen suunnittelijan Annika Hanhivaaran kanssa. Uusi logo ja visuaalinen ilme otettiin virallisesti käyttöön syksyllä. Suunnittelussa otettiin huomioon Tornion kaupungin brändikäsikirjan suositukset värien ja fontin käytöstä.

Opistolle hankittiin ensiapulaukut sekä luokkatiloihin että muualla kuin opistotalossa opetettaville tuntiopettajille mukana kuljetettaviksi. Kansalaisopisto sai Tornion sydänyhdistyksen lahjoittaman Vappu ja Oskari Yli-Perttulan säätiön apurahalla hankitun defibrillaattorin, joka löytyy opistotalon ala-aulasta.

Opiston kestävä kehityksen käsikirja 2023–2026 valmistui loppuvuodesta. Kestävän kehityksen käsikirjaa tehtiin yhteistyössä Kemijärven kansalaisopiston kanssa ja se liittyy Opetushallituksen rahoittamaan Loisto!-hankkeeseen. Käsikirja julkaistaan opiston kotisivuilla ja sen keskeiset periaatteet käydään läpi yhdessä tuntiopettajien kanssa.

Opiston rehtori on pitänyt syyskuusta 2015 alkaen blogia, jossa hän kertoo opiston kuulumista. Blogia voi lukea osoitteesta <https://tornionkansalaisopisto.wordpress.com/>. Blogin tarkoituksena on toimia avoimena tiedottamiskanavana opiston henkilöstölle, kuntalaisille ja kaikille opistoasioista kiinnostuneille. Kiireiden vuoksi blogissa on ollut hieman hiljaisempaa, mutta se tulee aktivoitumaan vuoden 2023 aikana.

Opiston rehtori on Kansalaisopistojen liiton hallituksen jäsen toista hallituskautta ja on vaikuttamassa opistokentän toimintaan myös koko valtakunnan mittakaavassa. Rehtori tiedottaa säännöllisesti Lapin opistoille kentän kuulumisia ja vie Lapin opistojen terveisiä KoL:n hallitukseen ja eri neuvottelupöytiin. Opiston rehtori on toiminut myös Lapin opistopiirin puheenjohtajana vuodesta 2019 alkaen ja on tuona aikana merkittävästi kehittänyt Lapin opistojen yhteistyötä.

Kuva Kansalaisopistojen liiton hallitus 2020 - 2023

Opisto kertoo toiminnastaan aktiivisesti Facebookissa, joka kurssien markkinoinnin lisäksi toimii myös erinomaisena tiedotuskanavana. Toimintaa seuraa yli tuhat henkilöä. Opisto on myös aktiivinen Instagramin käyttäjä, jolla on 596 seuraajaa. Molemmat sosiaalisen median kanavat ovat vuoden aikana kasvattaneet seuraajamääriään. Opistossa on vuoden 2017 aikana ottanut käyttöön PedaNet-sivuston <https://peda.net/tornio/tornionkansalaisopisto>, johon on rakennettu uusia kotisivuja ja jossa opiston toiminnasta ja tulevista kursseista kerrotaan perusteellisemmin. Sivustoa päivitetään säännöllisesti.

Henkilöstön osaamiseen panostetaan

Opisto tarjoaa henkilöstölleen mahdollisuuden osallistua maksutta ensiapukoulutukseen, joka on perinteisesti järjestetty elokuussa ennen opetuskauden alkamista.

Kansalaisopisto henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua Kansalaisopistojen Liiton (KoL) järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Koulutukset järjestetään etäyhteydellä, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua koulutuksiin. Opisto on järjestänyt Lapin, Oulun, Kainuun, Sipoon, Sulkavan, Juuan ja Rantasalmen opettajille koulutuksia kehittämishankerahoituksella, jonka tarkoituksena on osaamisen lisääminen. Koulutukset ovat koskeneet mm. osaamisperusteisuutta, kurssisuunnittelua ja arviointia. Koulutuksia on järjestetty yhteensä 10 ja niissä on ollut noin 500 osallistujaa.

Porthanin koulusta Lasten ja nuorten kulttuurikeskus – kaikkien ikäryhmien kohtaustapaikka

Kaupungin tilajärjestelyt koskettavat vuosittain myös kansalaisopistoa. Useasti vaihtuvat opetustilat tuovat negatiivisia vaikutuksia (mm. ylimääräisiä kustannuksia, opiskelun keskeytyksiä). Porthanin koulun saaminen opistokäyttöön korjaisi ratkaisevasti tilannetta. Se mahdollistaisi tehokkaan taide- ja taitoaineiden opiskelijoiden, opettajien ja kuntalaisten yhteistyön tukien opistotyötä: kaupungin taide- ja kulttuuripalvelujen tuottajana, Lasten ja nuorten kulttuurikeskuksena sekä eri ikäryhmien, kuntalaisten ja yhdistysten kohtaustapaikkana.

Kaunis ja kulttuurillisesti merkittävä rakennus on saatava kaikkien kuntalaisten saataville. On tärkeää, että Porthanista tulisi paikka, jossa seniorit ja yhdistykset voivat vapaasti kokoontua päivisin ja jossa lapset ja nuoret opiskelisivat ja harrastaisivat iltaisin. Porthan mahdollistaa myös erilaisten näyttelyjen, ensi-iltojen, työpajojen ja -näytösten poikkitaiteellisen toteuttamisen, jollaista Torniossa ei vielä ole.

Kuva Porthanin koulu

1.2 Visio, arvot, toiminta-ajatus

Visio Tornion kansalaisopisto on näkyvä ja valovoimainen oppilaitos sekä haluttu yhteistyökumppani niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Opiston kurssit on kuvattu osaamisperusteisesti ja kursseilla saavutettu osaaminen tunnustetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.'

Missio Järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Toiminnassa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. [Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632, 1 luku, 1 § (29.12.2009/1765)]

Tornion kansalaisopisto on rohkea ja arvostettu vapaan sivistystyön laadukas suunnannäyttäjä lähellä ihmistä.

Arvot Asiakaslähtöisyys, luovuus, kestävä kehitys, yhteistyökykyisyys, laatu, saavutettavuus ja tuloksellisuus

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto edistää elämänikäisen oppimistavoitteen pohjalta ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta tukevia opetuspalveluja. Opetuksessa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo.

Sivistykselliset oikeudet

"Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykynsä ja erityistarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä." (Perustuslaki, 2. luku, 16.2 §)

1.3 Tulokortit 2022 ja 2023

Vuoden 2022 tilinpäätöstulokortit liitteenä (Liite 1).

Vuoden 2023 talousarviotulokortit liitteenä (Liite 2).

Kuvat Vanhusten viikon kahvittelut 6.10.2022

1.4 Keskeiset mittarit

Kansalaisopiston menot, tulot ja netto, talousarvioissa 2019 – 2022

	Menot	Tulot	Netto
2019	727 452	216 908	510 544
*2020	854 210	296 350	557 860
2021	861 237	194 448	570 767
2022	920 066	233 360	686 706

*Vuodesta 2020 kansalaisopiston talousarvioon on lisätty UMAKO-opetuksen (maahanmuuttajien lukutaitokoulutus) kustannukset, johon opiston ylläpitäjä saa 100 %:n valtionosuuden.

Valtionosuus, valtionosuustunnit, toteutuneet tunnit ja kokonaistuntimäärä

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kansalaisop. saama valtionosuus (€)	295 225	283 247	353 391	330 484	316 747	312 754
Vahvistettu vo. tuntimäärä	6 247	6 233	6 189	6 212	6 148	6 132
*Toteutuneet vo-tunnit	8 895	10 377	9 480	7 610	7 007	6 785
Kokonaistuntimäärä (sis. tilauskoulutuspalv.)	9 067	10 472	9 566	7 628	7 019	6 803

*Toteutuneet vo-tunnit = valtionosuuteen oikeuttavat tunnit, jotka eivät sisällä tilauskoulutuspalveluja.

Ylläpitäjälle myönnetty valtionosuus (€) nousi vuonna 2019, jolloin käynnistyi 100 % valtionosuuteen oikeuttava UMAKO-koulutus (UMAKO = uusi maahanmuuttajien lukutaitokoulutus).

Opiskelijoiden, osallistujien ja uusien opiskelijoiden määrä 2017–2022 ja tavoite vuodelle 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Osallistujat (brutto)	4 535	5 162	3 613	2 833	2 215	2 531	3 500
Opiskelijat (netto)	2 433	1 889	1 581	1 258	1 584	1 765	2 300
Uudet opiskelijat (netto)	934	781	409	393	500	477	600

Opiskelijoiden kokonaismäärä eli brutto-opiskelijamäärä eli tilastokielessä osallistujamäärä; lasketaan kursseille osallistuvien henkilöiden yhteismäärän perusteella. Tilastokielessä opiskelija määrällä tarkoitetaan netto-opiskelijamäärää, johon lasketaan jokainen opiskelija kertaalleen.

Kurssien määrä 2017–2022 ja tavoite vuodelle 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kurssit	339	356	319	274	216	233	300
Tilauuskoulutus	12	11	6	1	2	4	10
Yhteensä	351	367	327	275	218	237	310

2 TULOKSET 2022 JA TAVOITTEET 2023 YKSIKÖITTÄIN

2.1 Kansalaisvalmiudet

Vastuuhenkilö: KM Tarja Hooli

mail: [tarja.hooli\(at\)tornio.fi](mailto:tarja.hooli(at)tornio.fi)
puh. 050 597 1939

Toimintakertomus 2022

Kansalaisvalmiuksien opetusyksikköön kuuluvat mm. liikuntaan, tietotekniikkaan, kotitalouteen ja terveyteen liittyvät koulutukset ja luennot sekä ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäminen.

Kansalaisvalmiudet ovat toipuneet koronapandemiasta varsin hyvin, sillä vuoden 2022 tuntien, kurssien ja opiskelijoiden määrät ovat lisääntyneet. Tulokseen on syytä olla tyytyväinen vaikkakin vuoden 2019, viimeiseen ns. normaalivuoden, tuloksiin on matkaa kurottavana. Suunta on kuitenkin oikea ja tarkoittaa, että on tehty oikeita asioita ja ratkaisuja.

Liikunta on kurssi- ja osallistujamäärältään Kansalaisvalmiuksien suurin opetettava aine. Liikuntaan lasketaan mukaan erilaiset joogat, tanssiliikunta, jumpat, kehonhuolto, golf ja miekkailu. Vuonna 2022 toteutui 48 liikunnan kurssia, joissa oli 699 osallistujaa. Kuusi liikunnan kurssia peruuntui, jotka yhtä lukuun ottamatta peruuntuivat keväällä koronan vielä vaikuttaessa ihmisten osallistumismahdollisuuksiin.

Keväällä peruuntuivat lähes kaikki tietotekniikkaan suunnitellut kurssit. Ainoastaan ajanvarauksella toimiva Digitupa-yksilöohjauksessa kävi kahdeksan digituen tarvitsijaa, joista kolme kävi useamman kerran. Syksyllä suunnitellut kaksi tietotekniikka kurssia toteutuivat molemmat ja ajanvarauksella saatavaa digiohjausta annettiin yli 200. Syksyllä kokeiltiin digitupa-ohjausta myös Järjestötalolla, mutta siellä toiminnalle ei ollut toivottua tarvetta.

Kotitalouden kurseista suosittuja olivat juurileivän leivonta ja suklaan tekeminen. Hygieniapassi-, veneilyyn liittyvät ja eri tasoiset ensiapukoulutukset toteutuvat vuodesta toiseen lähes poikkeuksetta. Luentoja järjestettiin kaksi, Finnmarkin retkeilyreitit tutuksi ja Tekoäly, joissa osallistujia oli reilut 20. Aivoliiton kanssa yhteistyössä järjestetty Juttutupa on ilahduttavasti vakiinnuttanut paikkansa, siinä osallistujia 8.

Kansalaisvalmiuksien yksikkö on ollut aktiivinen hanketoimija. Rehtori vastaa jokaisesta opistossa toimivasta hankkeesta ja toimii opiston koordinoiman 4 hankkeen ohjausryhmässä puheenjohtajana.

Hankkeiden avulla on voitu järjestää henkilöstölle ajankohtaista lisäkoulutusta liittyen mm. Koski-tietokantaan, osaamisperusteisuuteen, arviointiin, opetussuunnitelmiin, kurssien kuvaamiseen osaamisperusteisesti

Kuvat Juurileipä- ja suklaakursseilta

Senioreille tarjotaan maksuttomia digitupia, joissa seniori-ikäiset saavat tarvitsemaansa digiohjausta tietokoneen, tabletin tai älypuhelimien käyttöön liittyvissä asioissa. Opisto haluaa olla yksi keskeinen senioreiden digiosaamisen kehittäjä, sillä ilman sitä tässä alati digitalisoituvassa yhteiskunnassa on lähes mahdoton elää. Kansalaisopisto järjestää kirjastossa kaikille kuntalaisille tarkoitettua digiohjausta ja tätä toimintaa tullaan jatkamaan ja kehittämään. Myös Torniossa toimivat yhdistykset ovat olleet aktiivisia digiohjausten tarvitsijoita ja myös tätä yhteistyötä on hyvä jatkaa ja kehittää, jotta digiohjausta saadaan vietyä myös maaseutualueen asukkaille.

Opetusmenetelmien kehittäminen ja rohkeat kokeilut erilaisista tavoista opettaa parhaimmillaan piristävät ja aktivoivat sekä opettajia että opiskelijoita. Tulevan lukuvuoden suunnittelussa keskustellaan vakavasti muun muassa hybridiopetuksen toteuttamisesta sekä muista tavoista sallia opiskelijoiden valita haluavatko he olla kurssilla lähi- vai etäopetuksessa.

Järjestetään ajankohtaisia ja kiinnostavia luentotilaisuuksia, joihin on mahdollista osallistua myös etänä. Jatketaan ammatillisen täydennyskoulutusten suunnittelua ja toteutusta Tornion kaupungin henkilöstön tarpeisiin (esim. tietotekniikka, ensiapu, teemaluennot).

	Toteutunut 2021	Suunnitelma 2022	Toteutunut 2022	Suunnitelma 2023
Kurssit	71	90	74	90
Tunnit	1070	1 300	1056	1300
Osallistujat	870	1 300	978	1300
Tunnit/kurssi	15	15	19	17
Osallistujat/ kurssi	12	15	13	15
Menot €/tunti	12	20	23	20
Menot €/osallistuja	15	20	23	20
Tulot/ €/osallistuja	19	20	29	30

Kuvat Kuntoparitanssin opiskelijat ja Historiallisen miekkailun opiskelijoita

2.2 Kielet

Vastuuhenkilö: HuK Tarja Laakso

mail: tarja.laakso@tornio.fi
puh. 050 597 1935

Toimintakertomus 2022

Kieliä opinto-ohjelmassa oli jo perinteeksi käyneet 13; suosituimmissa kielissä – espanja ja englanti – kursseja voi vuosittain olla tarjolla lähemmäs kymmenen ja joissain marginaalisissa kielissä ainoastaan yksi. Jos ns. marginaalisen kielen ainoa tarjolla oleva kurssi peruuntuu, se luonnollisesti kaventaa kielivalikoimaa. Näin kävi ranskan ja portugalin kielissä, kun sekä koko lukuvuodeksi 2021-2022 suunniteltu ranskan kurssi ja kevääksi 2022 suunniteltu portugalin kurssi jäivät toteutumatta. Koska myös lukuvuoden 2022-2023 japanin kurssi suunniteltiin vasta keväälle, kielten kursseja pidettiin lopulta kymmenessä kielessä vuonna 2022. Koronavuosien notkahdus näkyi kielten yksikössä etenkin vuonna 2021, mutta vuonna 2022 niin tuntimäärä, kurssien määrä kuin opiskelijoittenkin määrä lähtivät ilahduttavasti nousuun. Koronaa edeltävän vuoden 2019 tasolle on vielä matkaa, mutta suunta on oikea!

Koronan käynnistämä digitaalinen loikka näkyi etenkin espanjan kurssitarjonnassa. Kymmenestä lukuvuoden 2022-2023 opinto-ohjelmaan tulleesta kurssista ainoastaan yksi suunniteltiin lähikurssiksi ja kaikki muut joko verkko- tai monimuotokursseiksi. Syksyllä 2022 espanjan kursseista käynnistyi lopulta kahdeksan, kaikki joko verkossa tai monimuotoina. Espanjan kielen verkko-opiskelun suosiota selittää Espanjan merkitys meille suomalaisille tuttuna matkakohteena. Moni viettää siellä pitkiä aikoja vuodesta ja on huomannut, kuinka tärkeää on osata kohdemaan kieltä lingua franca englannin lisäksi. Yhtäjaksoisesti useita kuukausia pois Suomen kamaralta ovat opiskelijat eivät edes pystyisi osallistumaan perinteisille lähikursseille ja heille verkko-opiskelu sopii erinomaisesti, olivatpa he kurssin aikana paraikaa Espanjan auringon alla tai käymässä koto-Suomessa.

Jo useamman vuoden pelkästään verkossa toteutettavien heprean ja Uuden testamentin kreikan kurssien suosio säilyi edelleen vahvana, ja kaikki lukuvuodelle 2022-2023 suunnitellut – neljä heprean ja yksi kreikan – kurssit käynnistyivät syksyllä 2022. Lähikursseina heprean ja Uuden testamentin kreikan kursseja ei todennäköisesti ainakaan samassa mittakaavassa pystyittäisi toteuttamaan, koska pelkästään omalta alueeltamme ei löytyisi tarpeeksi ko. kielten opiskelusta kiinnostuneita. Kun kursseja tarjotaan verkossa, niille voi osallistua mistä päin maata tai maailmaa tahansa.

Kaikissa muissa kielissä kurssit suunniteltiin yhteistyössä ko. kielten tuntiopettajien kanssa ja opiskelijoilta saadun palautteen perusteella puhtaiksi lähikursseiksi, jollaisina ne myös toteutettiin. Lukuvuodelle 2022-2023 suunnitelluista englannin ja italian kursseista peruuntui kummassakin kielessä yksi, kun taas kaikki ruotsin, saamen, saksan ja venäjän kurssit käynnistyivät suunnitellusti. Syksyllä 2021 virinnyt kiinnostus ruotsin kieltä kohtaan kasvoi edelleen syksyllä 2022. Vaikka kurssille ilmoittautui heterogeeninen joukko ruotsin kieliopinnoista kiinnostuneita, se päätettiin kuitenkin pitää yhtenä kurssina ja pitkän kokemuksen omaava opettaja valmistautui eriyttämään kurssilaisia ja jakamaan heitä pienempiin ryhmiin.

Omaehtoisilla suomen kielen kursseilla haluttiin ottaa käyttöön uusi sapluuna. Tähän mennessä niitä on vuosittain tarjottu vieraiden kielten tapaan joko syksyisin, keväisin tai lukuvuoden kestävinä kerran viikossa kokoontuvina iltakursseina. Ne eivät kuitenkaan ole parina viime vuonna toteutuneet ja kokeeksi ne suunniteltiin pidettäväksi syksyllä 2022 kahtena eri tasoisena intensiivikurssina kolmena peräkkäisenä päivänä syysloman aikana. Joko suomen kielen kursseille ei ollut tarvetta tai aika ei ollut kypsä ko. kokeilulle ja kurssit eivät käynnistyneet.

Sen sijaan vuonna 2018 alkunsa saaneet maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutukset, ns. UMAKO-koulutukset, jatkuivat myös vuonna 2022. Niitä järjestettiin kaksi, yksi keväällä ja yksi syksyllä. UMAKO-tunteja annettiin yhteensä 880 ja koulutuksiin osallistui 11 opiskelijaa.

Kielten yksikön toimintaan jo useampana aiempaan vuonna kuuluneet espanjan ja englannin kieli-, kulttuuri- ja opintomatkat jäivät vuonna 2022 edelleen tekemättä. Kuitenkin jo syksyllä lukuvuoden 2022-2023 käynnistytessä sekä espanjan että englannin opettaja oli mielessään päättänyt tarjota opiskelijoilleen kolmen vuoden tauon jälkeen taas mahdollisuutta lähteä yhdessä tutustumaan Espanjan ja Britannian kulttuuriin ja harjoittamaan opiskelemaansa kieltä käytännössä.

Toimintasuunnitelma 2022

Tornion kansalaisopistossa on jo pitkään voinut opiskella 12-14 vierasta kieltä ja tuosta tavoitteesta pidetään kiinni myös vuonna 2023. Se tarkoittaa sitä, että meidän on onnistuttava sekä opettajien rekrytoinnissa että kurssien markkinoinnissa, jotta saamme esim. ranskan tai portugalin tai mahdollisesti jonkin muun marginaalisen kielen kurssit käynnistymään syksyllä 2023. Pari vuotta nousukiidossa olleeseen ruotsin opetukseen panostetaan joko jakamalla nykyinen ruotsin kurssi kahtia tai perustamalla nykyisen kurssin rinnalle toinen kurssi. Kielten yksikössä on kannettu huolta aiemmasta alavireisestä kiinnostuksesta ruotsin opiskeluun, joten nyt virinnyt innostus oppia ja osata naapurimaan kieltä ilahduttaa suuresti!

Vaikka joissain kielissä – englanti, italia, japani, ruotsi, saame, venäjä – tarjolla on tietoisesti vain lähikursseja, myös verkkokurssit ovat tulleet kielten yksin tarjontaan jäädäkseen. Espanjan kurseista ylivoimaisesti suurin osa toteutetaan pelkästään verkossa, ja muutkin kurssi tarjotaan vähintäänkin monimuotoina: välillä opiskellaan luokassa face-to-face, välillä verkossa. Jo vuosia hyvin opiskelijoita ympäri Suomea innostaneita heprean ja Uuden testamentin kreikan verkkokursseja ei ole mitään syytä muuttaa lähikursseiksi, vaan ne jatkuvat edelleen verkossa.

Elokuussa 2021 voimaan astunut vapaan sivistystyön lakimuutos mahdollistaa osaamisperusteisuuden käyttöönoton myös kansalaisopistoissa. Sen myötä kansalaisopisto-opintoja voidaan tunnistaa ja tunnustaa niin muissa oppilaitoksissa kuin työelämässäkin ja viedä opiskelijan suostumuksella tämän hyväksytysti suoritettut kurssit Koski-tietokantaan. Opiskelija löytää kaikki hyväksytysti suorittamansa kurssit Oma Opintopolku -palvelusta ja voi hyödyntää sitä hakiessaan toiseen oppilaitokseen ja/tai työpaikkaan. Kielten yksikössä on nyt pari vuotta koulutauduttu osaamisperusteisuuden saloihin ja tavoitteena on kuvata lukuvuoden 2023-2024 vähintäänkin koko lukuvuoden kestävät kielten kurssit osaamisperusteisesti ns. Koski-kelpoisina. Perinteisen kurssikuvauksen lisäksi Hellewi-kurssinhallintajärjestelmään määritellään kurssilla kertyvä osaaminen, kurssin arviointikriteerit ja -asteikko sekä kurssin laajuus osaamispisteinä, minkä jälkeen osaamisperusteiset/Koski-kelpoiset kurssit viedään OPH:n ePerusteisiin. Osaamisperusteisuus on monelle opiskelijalle uusi asia ja kielten yksikön jokainen opettaja valmistautuu tiedottamaan syksyn koittaessa opiskelijoita mahdollisuudesta saada suoritusmerkintä kurssista. Samalla me opettajat voimme hälventämää mahdollisia uhkia opiskelijan mielissä: kaikilla kurseilla voi edelleen pelkästään "harrastaa" kieltä, eikä kenelläkään ole pakkoa "suorittaa" kurssia. Kurssien Koski-kelpoisuus antaa kuitenkin hienon mahdollisuuden niille, jotka haluavat hyödyntää osaamisperusteisilta kurseilta saamia suoritusmerkintöjä.

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksia, ns. UMAKO-koulutuksia, on järjestetty vuodesta 2018 perinteisesti kaksi vuosittain: yksi kevätlukukaudella tammi-toukokuussa ja yksi syyslukukaudella elokuukuussa. Vuonna 2023 UMAKO-koulutuksia toteutetaan kolme: kevätlukukauden ja syyslukukauden pitkien koulutusten lisäksi keväällä maaliskoukokuussa pidetään intensiivikurssi Syyriasta Suomeen tulleille pakolaisille. Uudelle koulutukselle tuli tammi-/helmikuun vaihteessa pyyntö Lapin TE-toimistosta ja Tornion sosiaalitoimesta ja koulutus saatiin pikaisella aikataululla käynnistymään hiihtolomaviikolla 10. UMAKO-tunteja tullaan antamaan vuonna 2023 yli 1000 tuntia ja myös opiskelijamäärät ylittyvät edellisistä vuosista, sillä mm. uusi 10-hengelle räätälöity UMAKO-koulutus täyttyi välittömästi. Luokan seinät paukkuvat, mutta kaikki Tornioon tulleet pakolaiset pääsivät aloittamaan maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen, eivätkä joudu odottamaan syksyyn asti.

Sokerina pohjalla kielten yksikössä iloitaan keväällä ja syksyllä 2023 vihdoinkin toteen käyvistä kieli-, kulttuuri- ja opintomatkoista. Toukokuussa joukko englannin opiskelijoita matkaa opettajansa johdolla ensin muutamaksi päiväksi Lontooseen, josta suunnaksi otetaan Devizes, Tornion ystävyyskaupunki. Lontoon vierailun ajankohta on historiallinen, sillä 6.-8. toukokuuta siellä järjestetään Charles III:n kruunajaiset. Opiskelijat odottavat pääsevänsä nauttimaan kruunajaisten ilmapiiristä ja -kukapa tietää – ehkäpä myös näkemään vilauksen uudesta kuninkaasta.

Ryhmä espanjan opiskelijoita on puolestaan lokakuussa lähdössä yhdessä opettajansa kanssa Costa del Sol -aurinkorannikolle, jossa heillä on mahdollisuus myös espanjan opiskeluluun paikallisessa kielikoulussa.

	Toteutunut 2021	Suunnitelma 2022	Toteutunut 2022	Suunnitelma 2023
Kurssit	48	55	53	56
Tunnit	1 301	1 430	1 422	1500
Osallistujat	528	605	571	620
Tunnit/kurssi	27	26	27	27
Osallistujat/ kurssi	11	11	11	11
Menot €/tunti	46	46	49	46
Menot €/osallistuja	114	114	121	114
Tulot/ €/osallistuja	34	34	37	40

HUOM. Ei sisällä ns. UMAKO-tunteja.

*Kuvat Englannin
kurssilta*

2.3 Kädentaidot

Vastuuhenkilö: Birgit Kadenius

mail: [birgit.kadenius\(at\)tornio.fi](mailto:birgit.kadenius(at)tornio.fi)
puh. 040 770 5972

Toimintakertomus 2022

Kädentaitoaineiden opetustarjonnassa näyttäytyy sekä perinteiset käsityötekniikat että soveltavat kädentaitojen lähestymistavat ja näin ollen opetusta on niin pehmeissä kuin kovissa materiaaleissa. Kursseja on sekä keskeisellä kaupunki- että laajalla haja-asutusalueella kaikille ikäryhmille.

Vuonna 2022 Tornion Seminaarin koulun tekstiilityöopetusta on edelleen toteutettu Opistotalon kädentaitoluokassa 10 h/viikko. Tilan yhteiskäyttö on haasteellista tilankäytön, kalustuksen, siivouksen, tilavarausten ja opiston tekstiilityön opettajan työn jaksotuksen (opettajien työpiste em. luokassa) kannalta.

Kädentaitojen yksikön tunti-, osallistuja- ja kurssimäärät ovat tasaisesti alkaneet nousta ylöspäin. Kevät 2022 näytti, että koronan jälkeen ovat oppilaat palailleet pikkuhiljaa takaisin. Monille korona aiheutti vieläkin pelkoa ja siksi peruuntumisia oli jonkin verran. Kokonaisuudessa kursseja peruuntui kuitenkin todella vähän. Suurimman muutoksen koki opiston kankaankudontakurssit. Alkuvuodesta päätettiin, että Kaakamon kankaankudonnan opetusta vähennetään, koska kurssilla tarve opettajalle oli todella vähäistä. Keväällä Tornion kaupunki ilmoitti, että Porthanin kankaankudonta joudutaan siirtämään muualle vuoden 2022 loppuun mennessä. Tämä tieto aiheutti paljon hämmennystä ja huolta kaikille osapuolille. Uusien tilojen löytäminen oli vaikeaa, koska tila, johon opiston kangaspuut siirrettäisiin, täytyisi olla riittävän suuri. Vaihtoehtoja löytyi kaksi; Avela ja Vanhakartano. Päätettiin, että kangaspuut siirretään Avelaan. Opiskelijoille annettiin syyslukukausi aikaa valmistaa keskeneräiset työt, jotta kangaspuiden purku ja siirto voidaan suorittaa.

Keväällä pidettiin pitkästä ajasta kädentaitojen näyttely, joka avattiin opiston Toimintapäivän yhteydessä 14.5. Näyttely oli avoinna yleisölle viikon ja kävijöitä oli useampana päivänä. Näyttely sai paljon positiivista palautetta.

Syksyn kurssitarjonta oli edelleen monipuolinen ja opistoon saatiin uusia kädentaitojen opiskelijoita sekä kädentaidon opettajia, mikä on positiivista ja toivottavaa. Ryhmien maksimikoko pidettiin vielä maltillisena kaikissa kursseissa. Ilmoittautumiset alkoivatkin hyvin. Monet olivat todella odottaneet, että pääsevät kursseille. Keramiikkakurssien suosio yllätti vielä tänäkin syksynä. Lasten ryhmät täyttyivät heti. Koska edellisenä syksynä jäi aikuisia niin paljon jonottamaan kurssipaikkaa, syksyllä 2022 järjestettiin kolme aikuisten ryhmää. Nekään eivät riittäneet ja jonoon jäi paljon oppilaita. Pystyimme kuitenkin järjestämään vielä neljännen keramiikkaryhmän. Työpaja onkin nyt maksimi käytössä keramiikan suhteen.

Kuvat Keramiikka- ja Tilkkutöyökurseilta

Toimintasuunnitelma 2023

Pyritään vastaamaan asiakkaiden toiveisiin ja rekrytoimaan uusia opiskelijoita, kohderyhminä: eläkkeelle siirtyvät ikäluokat, työttömät, maahanmuuttajat, nuoret, aikuiset ja lapset. Lapsiperheille suunnattuja kursseja tarjotaan edelleen. Kehitetään kädentaitojen opetuksen laatua kouluttamalla opettajia ja uusimalla kalustoa, materiaaleja, koneita ja laitteita talousarvion sallimissa puitteissa. Pienet maaseutualueen kurssit pyritään säilyttämään (saavutettavuus) sekä lisäämään etenkin lapsille suunnattuja kursseja.

Uusi kursseja on esimerkiksi tuftaus ja ekoprint kontaktivärjäys kasveilla sekä mikro rakentaminen (minimaailma). Opiston puutyökurssit siirtyvät pois Putaan puutyöluokasta. Opisto vuokraa työvoimalasäätöön entisen puutyötilan. Tila on paljon suurempi kuin Putaan koulun puutyöluokka ja tila on ainoastaan opiston omassa käytössä. Tilassa on mahdollista tehdä isompiakin puutöitä ja sinne voidaan järjestää muitakin kädentaidon kursseja.

Kädentaitojen näyttely avataan jälleen opiston toimintapäivänä 13.5.2023.

Koska käsityöala muuttuu vuosien mukana ja uusia trendejä tulee koko ajan lisää, Opiston on hyvä seurata mukana ja tarjota kurssivalikoimissa myös ajankohtaisia käsityötekniikoiden kursseja. Opetusta pyritään antamaan myös verkkokursseina ja monimuoto-opetuksena. Peda.net-oppimisolustan käyttöä jatketaan. Tehostetaan ja pyritään hyödyntämään monipuolisemmin erilaisia nykyaikaisia TVT- ja verkkoympäristöjen mahdollisuuksia. Etäopetuksen tarve on kasvanut ja siihen liittyvät haasteet kartoitetaan. Annetaan tarvittavaa koulutusta opettajille sekä mahdollisuuden käyttää opistolla olevaa tekniikkaa.

Kiinnitetään erityistä huomiota markkinoinnin tehostamiseen, etenkin lyhyt- ja viikonloppukurssien osalta.

Kevään 2023 aikana täytetään uusi taide- ja taitoaineiden suunnittelijaopettajan virka. Taide- ja taitoaineiden syksyn kurssitarjonta tulee määräytymään tarkemmin sen mukaan, onko tuleva suunnittelijaopettaja suuntautunut itse enemmän taide- vai taitoaineisiin.

	Toteutunut 2021	Suunnitelma 2022	Toteutunut 2022	Suunnitelma 2023
Kurssit	34	60	50	60
Tunnit	958	1 800	1548	1800
Osallistujat	284	550	454	550
Tunnit/kurssi	28	25	31	30
Osallistujat/ kurssi	8	12	9	10
Menot €/tunti	33	30	31	30
Menot €/osallistuja	110	90	107	100
Tulot/ €/osallistuja	35	45	51	50

2.4 Taideaineet

Vastuuhenkilö: Medianomi (AMK) Liisa Kivimäki,
Birgit Kadenius, Arja Jaako ja Tarja Hooli

mail: [etunimi.sukunimi\(at\)tornio.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)tornio.fi)
puh.

Helmikuussa 2023 saimme opistolle suru-uutisen. Pitkäaikainen taideaineiden opettajamme Liisa Kivimäki menehtyi kotonaan Torniossa. Liisaa lämmöllä muistaa iso joukko työkavereita ja opiskelijoita.

*Emme nähneet, kun silmäsi sulkeutui,
emme hyvästiä sanoa saaneet.
Ei täältä kauniimmin lähteä vois,
kuin hiljaa nukkua pois.*

*Emme unohda muistoas,
kaunista, hyvää.
Viimeinen leposi olkoon
rauhaisaa, syvää.*

Toimintakertomus 2022

Koronapandemian hellitettyä otetaan pianon ja harmonikan soiton, vapaan säestyksen, kosketinsoittimien, rumpujen soiton, laulun, öljyvärimaalauksen kurssit jatkuivat vuonna 2022 normaalina lähiopetuksena. Osa klassisen baletin kursseista toteutettiin myös hybridikursseina, Lasten eri taideaineiden opetusta jatkettiin lähiopetuksena, mutta ryhmäkokoja pienennettiin kevätlukukaudelle.

Vuoden 2022 lopulla varmistui, että tiedot taiteen perusopetuksesta voidaan jatkossa merkitä Opetushallituksen ylläpitämään Koski-tietovarantoon. Koskeen voidaan kirjata taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, yleisen oppimäärän teemaopinnot sekä laajan oppimäärän perusopinnot ja laajan oppimäärän syventävät opinnot. Lakimuutos tuli voimaan 1.1.2023.

Opiston tapahtumat taideaineissa:

KUVATAIDE:

Huhtikuussa **lasten ja nuorten valtakunnallinen sarjakuvakilpailu.**

Virtuaalinen kuvataidenäyttely:

- ✓ Lasten ja nuorten kuvataideryhmien töistä koottiin virtuaalinäyttely,
- ✓ Kokeilevan kuvataiteen näyttely
- ✓ Piirtämisen perusteet -ryhmän näyttely

Öljyvärimaalaus ryhmän näyttely opistolla 13.5-31.5.2022

Öljyvärimaalausryhmän vuosinäyttely Tornion kuvataideseuran Taidekamarilla 1.8.22-30.8.2023.

Taiteen perusopetuksen osaamismerkki käyttöön, syksy 2022

TEATTERI:**Tornio 400 ympärillä**

- ✓ Kuningas Carl Gustav II ja valtakunnan kansleri Axel Oxenstjärna
- ✓ Tullihurttia ja Joppari -pienoisnäytelmä
- ✓ Runorouvat
- ✓ Kalkkipappi

14.5. Tornio päivät puistokarnevaalissa lavalla näytelmät:

- ✓ Hellanti & Witte
- ✓ Tullihurttia ja Joppari

14.5. Tornion kansalaisopiston "Aistit auki" –toimintapäivä

- ✓ Tullihurttia ja Joppari

1.-2.7. Peräpohjolan markkinat: Kustaa Adolf paikalla avajaisissa

- ✓ Tullihurttia ja Joppari
- ✓ Alma Westerlund ja Matilda Handolin

Kuvat Tullihurttia ja Joppari, Runorouvat

MUSIIKKI:

Laulun opiskelijat esiintyivät Jorma Tuokon johtamassa **kevät- ja syyskonserteissa** Ylitorniolla. Tornion kansalaisopistolla **vanhustenviikon kahvittelutuokiossa** 6.10.2022. Edellä mainittujen lisäksi yksittäisiä esiintymisiä:

- ✓ Kemin lumilinnassa
- ✓ Haaparannan ja Turtolan kirkoissa
- ✓ muutamia esiintymisiä tanssilavoilla ja Meän Grannissa

Pari Jorma Tuokon lauluopiskelijaa on osallistunut laulukilpailuihin ja menestyneet voitokkaasti.

TANSSI:

7.5. Tornion kansalaisopiston **lastentanssiryhmien ja balettiluokkien Kevätnäytös**

14.5. **Tornio-päivien puistokarnevaalissa** esiintyi tanssijoita Tornion kansalaisopiston balettiluokilta.

1.6. **Oulun Dance Academyn kevätnäytöksessä** Oulussa esiintyi Tornion kansalaisopiston 4 -6 balettiluokkien tanssijoita.

10.12. Tornion kansalaisopiston lastentanssin ja balettiluokkien joulunäytös.

Taiteen perusopetuksen Voimakupla -osaamismerkkit

Voimakupla- osaamismerkki on oppilaan oman itsensä kehittämisen ja motivoinnin väline. Merkin saavuttamisen kautta oppilaalle konkretisoituu hänen omien voimavarojensa löytyminen. Merkin tehtävänä on kannustaa, rohkaista ja motivoida oppilasta taiteenalakohtaisen taidon kartuttamiseen. Tarjolla on yhdeksän Voimakupla -osaamismerkkiä, jotka kuvastavat erilaisia taiteen tekemisen taitoja ja tietoja. Osa merkeistä on suunnattu kuvataiteen opiskeluun, osa merkeistä on käytettävissä myös käsityö- ja teatteritaiteen sekä tanssin ja musiikin perusopetuksessa.

Voimakupla-osaamismerkkit on kehitetty yhteistyössä Somero-opiston, Tornion kansalaisopiston, Salon kansalaisopiston ja sekä Linnala-opiston (Savonlinna) kanssa. Merkit otettiin käyttöön syksyllä 2022.

PERÄPOHJOLAN MARKKINAT 2022

Peräpohjolan markkinat toteutettiin 1-2.7.2022 Torniossa Raatihuoneen ympäristössä.

Historialliset roolihenkilöt: Tornion kansalaisopiston teatteritaiteen Tornio 400 vuotta- ryhmä toteutti kahdeksan Esko-Pekka Mattilan käsikirjoittamaa pienoishäytelmää, jotka perustuivat merkittävien torniolaisten henkilöiden elämään. Ohjaajana toimi teatteri-ilmaisun opettaja Liisa Kivimäki. Roolihenkilöt esiintyivät vuonna 2022 erilaisissa Tornion tapahtumissa ja tilaisuuksissa, myös Peräpohjolan markkinoilla. Markkinoilla nähtiin siis aikamatka Tornion 400-vuotiseen historiaan.

Toimintasuunnitelma 2023

Taideaineiden yksikön painopistealueet

Taiteen perusopetus lapsille, nuorille ja aikuisille – TPO ja ATPO

Tornion kansalaisopiston taidekoulussa voi opiskella tanssia, teatteritaidetta, musiikkia, kuvataidetta ja käsitöitä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän (laskennallinen laajuus 500 tuntia) opetussuunnitelman mukaan.

Taiteen perusopetusta (TPO) on tarjolla sekä lapsille ja nuorille että aikuisille. Taiteen perusopetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria sekä tukea oppijan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Aikuisten taiteen perusopetuksen (ATPO) tavoitteena on myös toteuttaa Tornion kansalaisopiston toiminta-ajatusta, jonka mukaan opiston opetustarjonta edistää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta tukevia opetuspalveluja. Opetuksessa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo.

Taiteen perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien voimaantulo ei rajaudu pelkästään opiston taideaineiden yksikköön, vaan uudistus koskettaa koko opiston toimintaa.

Taiteen perusopetukseen tuli voimaan 1.1.2023 lakimuutos, jonka mukaan tiedot taiteen perusopetuksesta voidaan jatkossa merkitä Opetushallituksen ylläpitämään Koski-tietovarantoon. Koskeen voidaan kirjata taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, yleisen oppimäärän teemaopinnot. Koskeen kirjaamisen edellytyksenä on, että:

- koulutuksen järjestäjä on päättänyt tarjota tietovarantoon tallentamista koulutukseen osallistuville opiskelijoille
- koulutuksen laajuus on määritelty opintopisteinä ja se on kuvattu ja arvioitu osaamisperusteisesti
- opiskelija on antanut suostumuksensa koulutuksen tietojen tallentamisesta

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän valtakunnallisten perusteiden (OPH-2069-2017) mukaan uuden opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat, joita vuoden 2023 aikana tulee edelleen kehittää

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen tavoitteet, rakenne ja laajuus (yht. 500 tuntia, joista kaikille yhteiset opinnot 300 ja teemaopinnot 200 tuntia)
- eri opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- oppimisen arviointi ja arvioinnin kohteet
- periaatteet oppimäärän yksilöllistämisestä, oppilaaksi ottamisesta, yhteistyöstä huoltajien ja muiden tahojen kanssa sekä toiminnan jatkuvasta kehittämisestä
- lisäksi oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma voivat sisältyä opetussuunnitelmaan.

Peräpohjolan markkinat 2023

Peräpohjolan markkinat palaa juurilleen Åströmin kartanon ympäristöön. Markkinat on suunniteltu toteutettaviksi 1-2.9.2023.

Tornion lastenkulttuurikeskushanke

Tornion kansalaisopiston lastenkulttuuritoiminnan laadullisena tavoitteena on ennakkoluuloton ja ajassa elävä toiminta. Lapsille ja nuorille suunnatuissa työpajoissa – fyysisissä ja virtuaalisissa. Ohjaajina toimivat ammattitaiteilijat ja eri taidealojen opettajat. Työpajoissa käytetään laadukkaita työskentelymateriaaleja ja tarjotaan myös työpajoihin osallistuville opettajille mahdollisuus tutustua uusiin työskentelytapoihin.

Tornion kansalaisopisto edistää toiminta-ajatuksensa mukaisesti elinikäisen oppimisen periaatteella ihmisten hyvinvointia. Lasten ja nuorten taideopetus vahvistaa yhteisöllisyyttä ja parhaassa tapauksessa luo jopa elinikäisiä ystävyyssuhteita.

Monipuoliset mahdollisuudet taiteen ja kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen tuottavat henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Tornion lastenkulttuuritoimijoiden lähtökohtana on antaa torniolaisille lapsille ja nuorille asuinpaikasta riippumatta tasavertaiset mahdollisuudet tutustua eri taide- ja kulttuurimuotoihin, kokea taide-elämyksiä ja tuottaa myös itse taidetta ja kulttuuria sekä jakaa kulttuuri- ja taidekokemuksia. Lastenkulttuuri voi myös auttaa lasta oman kulttuuri-identiteetin muodostumisessa ja antaa työkaluja kriittiseen kulttuurin vastaanottamiseen.

Tornion kaupungin ydinkeskustaa ympäröi laaja haja-asutusalue. Jotta lapsilla ja nuorilla olisi tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kulttuurikasvatukseen sekä harrastaa eri taidemuotoja on välttämätöntä viedä lastenkulttuuritoimintaa myös eri kylille. Lisäksi on välttämätöntä tarjota koulutusta taidekasvattajille.

Etä- ja hybridiopetuksen kehittäminen

Taideaineiden yksikössä keskitytään myös vuonna 2023 kehittämään lähiopetukselle vaihtoehtoisia etä- ja monimuoto -opetuksen tapoja ja uusia opintokokonaisuuksia. Lisäksi pyritään lisäämään opettajien koulutusta erilaisten opetusmuotojen hallintaan ja käyttöönnottoon.

Kurssimaksujen tarkastaminen

Taideaineiden kurssimaksut ovat selvästi muita opetusyksilöiden kurssimaksuja suuremmat. Tulevan lukuvuoden 2023–2024 suunnittelussa kurssimaksuja tarkastetaan uudestaan ja mahdollisuuksien mukaan kurssimaksuja alennetaan. Kurssimaksujen kohtuullistamisella pyritään tasapuolisuuteen ja annetaan kuntalaisille paremmat mahdollisuudet osallistua taideaineiden kursseille.

Taide- ja taitoaineiden suunnittelijaopettajan virka

Kevään 2023 aikana täytetään uusi taide- ja taitoaineiden suunnittelijaopettajan virka. Taide- ja taitoaineiden syksyn kurssitarjonta tulee määräytymään tarkemmin sen mukaan, onko tuleva suunnittelijaopettaja suuntautunut itse enemmän taide- vai taitoaineisiin.

	Toteutunut 2021	Suunnitelma 2022	Toteutunut 2022	Suunnitelma 2023
Kurssit	61	90	58	65
Tunnit	2 810	3 000	2 777	3 000
Osallistujat	523	650	528	600
Tunnit/kurssi	46	50	48	54
Osallistujat/ kurssi	9	10	9	10
Menot €/tunti	45	45	41	45
Menot €/osallistuja	244	200	214	200
Tulot/ €/osallistuja	45	60	56	55

2.5 Toimisto**Vastuuhenkilö:****Birgit Kadenius****mail: [birgit.kadenius\(at\)tornio.fi](mailto:birgit.kadenius(at)tornio.fi), puh. 040 770 5972****Toimintakertomus 2022****Toimiston henkilöstö ja muuta toimintaa**

Toimistossa työskentelee kokoaikaisena opistosihteerinä Birgit Kadenius.
Arja Karhu siirtyi maaliskuussa kaupungintalolle sivistyspalveluiden yksikköön.

Ala-aulan lehtitelineessä on luettavissa Lapin-Kansa ja Lounais-Lappi. Ala-aulasta löytyy myös kirjakierrätyspiste. Piste toimii periaatteella "tuo tullessas – vie mennessäs".

Markkinointi

Lehti-ilmoitukset julkaistiin ilmaislehdessä Kotikulmilta. Kurssien markkinointia lisättiin opiston Facebook -sivulla ja Instagramissa.

Ilmoittautumiskäytännöt

Kursseille on voinut ilmoittautua joko verkossa, puhelimitse tai käymällä opistolla. Syksyn ilmoittautumiset käynnistyivät netissä 1.8.2022 klo 7.00 ja puhelimitse 8.8.2022 klo 9.00. Netti-ilmoittautumisia tuli 1.8. – 8.8. välisenä aikana 764 ja hallinon kautta 8.8 tehtiin 74 ilmoittautumista.

Kurssimaksut

Kurssimaksut on laskutettu HelleWi -ohjelmalla. Kielten kurssimaksut laskutettiin koko lukuvuosi kerrallaan, taito- ja taideaineiden koko lukuvuoden kestävät kurssit laskutettiin syys- ja kevätlukukausi erikseen. Liikunnan kurssit laskutettiin omina syys- ja kevätlukukauden kursseina.

Käytössä olevat maksutavat olivat ePassi, Smartum-saldo ja -setelit, Tyky-setelit ja Edenred-saldo sekä verkkokauppaymaksu. Maksun sai halutessaan suoritettua ilmoittautumisen yhteydessä. Verkkokauppaymaksuja suoritettiin yhteensä 398 kpl.

Alennukset

Tornion kaupungin henkilöstöjaosto on myöntänyt vuosittain (v. 1996 lähtien) määrärahan käytettäväksi työttömien torniolaisten kurssimaksuihin. Vuonna 2022 yhden setelin arvo oli 50 €. Työttömän opintoaseteliä käytti 13 opiskelijaa.

Kansalaisopistolla on käytössä Kaikukortti.

Vuonna 2022 eläkeläis-, opiskelija-, sisaralennus (väh. kolme alle 18-vuotiasta samasta taloudesta kursseilla) ja maahanmuuttajien alennus olivat kevätlukukaudella 20 % ja syyslukukaudella 25 % yhdestä kurssimaksusta.

Käytetyt alennukset:

- eläkeläiset	557 henkilöä
- opiskelijat	27 "
- maahanmuuttajat	-
- kaikukortti	21 "
- sisarukset	80

Toimintasuunnitelma 2023

Toimiston aukioloaika

Toimiston aukioloaika on maanantaista keskiviikkoon klo 9-16.

Markkinointi

Facebook on hyvä markkinointiväylä. Opiston sivujen tykkääjien määrää pyritään entisestään kasvattamaan, jotta tiedottaminen ja markkinointi kohdistuvat suuremmalle väkimäärälle. Lehti-ilmoituksia jatketaan, sillä se palvelee netittömiä asiakkaita.

Syksyn 2023 ilmoittautumiset

Ilmoittautumiset käynnistyvät maanantaina 7.8.2023 klo 7.00 netissä ja klo 9.00 myös puhelimitse. Mikäli asiakkaalla ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoittautuminen onnistuu ainoastaan joko puhelimitse tai käymällä opistolla.

Maksutavat

Opinto-ohjelmassa lisätään tiedotusta siitä, että opiskelijat selvittäisivät kaikki alennuksiin oikeuttavat asiat heti kurssien käynnistyttyä, jotta turhilta laskutuksilta ja hyvityksiltä välttyttäisiin. Käytäntönä on, että opiskelijat maksavat laskun em. maksutavoilla vasta, kun saavat laskun. Näin vältetään turhat laskutukset.

Netin kautta ilmoittautuessa voi kurssimaksun maksaa verkkokaupparamaksulla. Ilmoittautumisen yhteydessä maksuja ei ole pakko suorittaa. Etenkin jos on oikeutettu alennuksiin, niin maksua ei saa suorittaa.

Kuvat Kuvataiteen varhaisiän opinnot ja Kuvataide I ja II ryhmien savitöitä

3 TILAUSKOULUTUSPALVELUT

Toimintakertomus 2022

Tilaukoulutuksia järjestettiin yhteensä 4. Koulutusten sisällöt olivat mm. iPad-laitteen käyttöä sekä erilaisia joogia.

Toimintasuunnitelma 2023

Opistossa pyritään tarjoamaan myyntipalvelukoulutusta henkilöstökoulutuksena paikallisille yrityksille ja Tornion kaupungin työntekijöille. Myyntityötä tehostetaan muun muassa olemalla yhteyksissä paikallisiin yrityksiin.

4 HANKKEET

4.1 Tornion lastenkulttuurikeskushanke osana Lapin lastenkulttuuriverkoston (OKM)

Tornion kansalaisopiston taideaineiden yksikön vuoden 2019 toiminnan yksi keskeinen painopistealue oli toiminta Tornion lastenkulttuurikeskushankkeessa, jonka tavoitteita ovat:

- Kehittää taidekasvatusta: taiteen perusopetuksen, kulttuuriopetussuunnitelmia toteuttavien opettajien ja taidekasvattajien täydennyskoulutus
- Lasten monitaiteiset työpajat, yhteistyöproduktiot
- Kehittää koulujen, päiväkotien ja kulttuuripalvelujen yhteistyötä: koulujen kulttuuriopetussuunnitelmat
- Taiteen perusopetuksen saavutettavuuden lisääminen ja eri taidelaitosten yhteistyön tukeminen pedagogiikan kehittämisessä

Saatu avustus	3 014 €
Kokonaiskustannukset	6 879 €
Yhteistyökumppanit	Tornionlaakson museo, Tornion kulttuuritoimisto ja muut Lapin lastenkulttuuriverkoston sekä valtakunnallisen -verkoston jäsenet.

4.2 Kairan oppijat – Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2020 (OPH)

Hankkeen tavoitteena on parantaa opettajien pedagogista kehittymistä ja mentorointia, testata uusia opetusmenetelmiä ja menetelmien käyttöönottoa sekä arviointia laadukkaana opetuksen varmistamiseksi. Tavoitteena on myös henkilöstön ammatillinen verkostoituminen siten, että verkostoitujat tarjoavat toisilleen apua ja hyötyvät niistä myös itse.

Saatu avustus	61 200 €
Kokonaiskustannukset	72 000 €
Yhteistyökumppanit	Kemijärven ja Rovaniemen kansalaisopistot, Revontuli-Opisto ja Lapin Opistopiiri.

4.3 Virkkuset - Vapaan sivistystyön opintoseteliavustus työllistymis- ja työmahdollisuuksien vahvistamiseen 2020 (OPH)

Hankkeen tavoitteena on järjestää alueen työttömille ja työttömyysuhan alla oleville koulutusta, joiden avulla kyseenomaisen kohderyhmän on mahdollisuus päivittää työelämässä tarvittavia perustietoja ja –taitoja, motivoida aktiiviseen kansalaisuuteen ja oman hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Saatu avustus	145 000 €
Yhteistyökumppanit	Kemijärven ja Posion kansalaisopistot sekä Meän Opisto.

4.4 ONNO – osaaminen näkyväksi, näkymätön osaamiseksi. opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus (OPH)

Hankkeen tavoitteena perehdyttää opettajat osaamisperusteisuusajatteluun sekä hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Kansalaisopistoissa saavutettua osaamista voidaan jatkossa hyödyntää osana tutkintoon johtavaa koulutusta.

Saatu avustus	95 000 €
Yhteistyökumppanit	Lapin ja Meri-Pohjolan opistopiirit, Järvi-Saimaan kansalaisopisto ja Sipoon opisto

4.5 Loisto! –strategiatyön ytimessä. Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus (OPH)

Opistojen strategioiden ja toimintaa suuntaavien asiakirjojen ajantasaistamiseen suunnattu hanke. Tavoitteena tehdä nykyistä selkeämpiä suunnitelmia sekä konkreettisia ja mittavia tavoitteita, jotka ovat helposti ymmärrettävissä ja toteutettavissa. Hankeen tavoitteena on sitouttaa koko henkilöstö strategiatyöhön.

Saatu avustus	66 449 €
Kokonaiskustannukset	78 200 €
Yhteistyökumppanit	Meän Opisto, Rovaniemen ja Kemijärven kansalaisopistot

Kuvat Kokeileva kuvataidekurssi

5 HENKILÖSTÖ 2022

5.1 Hallinto- ja opistopalveluhenkilöstö

Tarja Hooli, rehtori
 Arja Karju, toimistosihteeri (11.3. saakka)
 Birgit Kadenius, toimistosihteeri
 Arja Jaako, projektikoordinaattori
 Tuija Rantamaa, projektikoordinaattori (30.6. saakka)
 Tarja Takala-Hotti, projektikoordinaattori (31.12. saakka)

5.2 Päätoimiset opettajat

Liisa Kivimäki, teatteritaiteen opettaja
 Tarja Laakso, englannin ja saksan kielten opettaja

5.3 Tuntiopettajat

Kielet (9)

Alaperä Marja	espanja
Juustovaara Ljudmila	venäjä
Machado Rundgren Cláudia	espanja
Magga-Miettunen Siiri	saame
Muukkonen Juha	heprea, kreikka
Peteri Tuulikki	japani
Rantamaa Tuija	ruotsi
Teixeira Tarja	UMAKO, suomi
Tosi Marina	italia

Liikunta, tietotekniikka, yleishyödylliset (26)

Alamäki Hellevi	rakasta aivojasi
Esko Risto	vesiliikenne
Hiukka Markus	golf
Huusko Jussi	golf
Jaako Arja	tietotekniikka
Kanto Eija	hygieniapassi
Karjalainen Sari	sukututkimus
Karjalainen Joni	miekkailu
Konttajärvi Krista	liikunta
Lauri Kaisa	mielen hyvinvointi
Maimann Anna	hathajooga
Myllyoja Sinikka	pyörätuolitanssi
Pitkänen Heljä	jooga
Pitkänen Jarmo	meri-VHF
Prusila Paula	syvävenyttely
	keppijumppa
Pääkkö Kristiina	juurileipä, suklaa
Rantamaa Tuija	MediYoga, juttutupa
Rantamölo Hilikka	terveysliikunta, hyvinvointi
Saunavaara Rauno	pyörätuolitanssi
Sillanpää Taija	chakrat
Teppola Roosa	itämainen tanssi,
	EveryBody dance
	rasvanpolttojumppa
	ensiapu
	paritanssi
	äijäjooga, astangajooga
	keskivartalójumppa

Kädentaidot (16)

Hyrkäs Kaisu	keramiikka
Kannelsuvanto Elina	käsityöt
Kasala Riitta	hopeantaonta
Keronen Kati	huonekaluverhoilu
Kola Mariaana	hopeatyöt
Lauri-Spets Katariina	kankaankudonta
Mämmioja Meeri	nypläys
Nenonen Jukka	kitaran rakennus
Nolte Tiina	keramiikka
Röyttä Satu-Minna	käsityöt
Sadinmaa Sinikka	huovutus
Salminen Paula	posliinimaalaus
Sankala Eeva-Kaisa	kädentaidot
Temmes Elina	tilkkutyöt
Tilja Riitta	kädentaidot
Turunen Pia	kädentaidot

Taideaineet (16)

Aapajärvi Laura	baletti
Isaksson Marja-Liisa	pianonsoitto
Kannelsuvanto Elina	teatteri
Konttajärvi Emma-Lotta	lastentanssi
Koskela Arja	baletti
Mäenalanen Niko	harmonikan- ja pianonsoitto
Mäkelä Henriikka	baletti
Oinonen Jukka-Pekka	rummut
Pasma Saara	baletti
Pitkänen Sofiina	balettiin valmistava,
	lastentanssi
	kuvataide
	kuvataide
	pianonsoitto, sähköurut/
	keydoard, vapaa säestys
	laulu
	kitaransoitto
	baletti

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide	Mittarit ja aikataulu	Toteuma
Talouden hallinta ja tulopohjan vahvistaminen	Tulosalueen yksiköiden talousarvioiden toteutuminen.	TA toteutuu suunnitellusti. Talous ja toiminta tasapainossa.	Menojen ja tulojen aktiivinen seuranta vastuuhenkilöiden toimesta.	Osavuositarkastukset. Jatkuva seuranta. Hanketilastot. Tilauskoulutuspalvelujen tilastot.	Toimintakulujen alittuminen johtui pitkälti peruuntuneiden kurssien johdosta säästyneistä tuntipalkkarahoista. Kurssija peruuntui koska koronan vaikutukset näkyvät edelleen opiskelijamäärissä.
	Kansalaisopiston valtionosuus.	Kansalaisopiston valtionosuus ei merkittävästi vähene.	Valtionosuustuntien määrä ei saa merkittävästi vähentyä alle myönnettyjen voutuntien.		Toimintatuotot ylittyi (103,1%) Toimintakulut alittui (88,5%) Kate 84,8%
	Hankkeiden määrä /rahoitus. Myyntipalvelukurssien määrä / tulot.	Tavoite 2 hanketta/avustukset 65 000 €.	Aineryhmyyksiköt toimivat aktiivisesti tulopohjan vahvistamiseksi hankkeiden ja myyntipalvelukurssien toteuttamiseksi.		Valtionosuus 312 754 €, joka on vajaa 4 000 € edellisvuotta pienempi. Vähennys johtuu rahoituksen uudesta laskentamallista, johon vaikuttaa mm. kunnan eläkeläisten, maahanmuuttajien ja työttömien määrät.
		Tilauskursseja tarjotaan hallintokunnille, yrityksille ym. tahoille. Tavoite 10 kurssia. Tulot n. 14 000 €.			Valtionosuuteen oikeuttavia tunteja pidettiin 6 785.
					Käynnissä olevat kehittämishankkeet: Lastenkulttuurikeskus 3 014 € Kairan oppijat 61 200 € Virkkuset 145 000 € ONNO 95 000 € LOISTO! 66 449 €
					(5 hanketta, hanketulot yhteensä 370 663 €)
					Tilauskursseja 4 kpl,

Kokonais- taloudelliset ja suunnitelmalliset investoinnit	Investointisuunnitel- mien laatiminen. Laadukkaan oppimisympäristön rakentaminen ja ylläpitäminen.	Opetuskalusteiden ja -välineistön uusiminen. Porthanin koulun saamisen huomioiminen ao. tahojen investointi- suunnitelmissa.	Talousarvioon varataan määrärahat investointeihin.		Rahatoimiston antamien ohjeiden mukaan kaikki investointihankinnoiksi suunnitellut etäopetusvälineistö meni opiston käyttöbudjetista. Yhden investointihankinnan suuruus täytyy olla yli 10.000 e, pienemmät menevät käyttöbudjetista. Porthanin koululla toimii kuvataiteen ja liikunnan opetukset.
Kannustava ja motivoiva johtaminen	Työhyvinvointi- keskustelut vuosittain. Työpaikkakokoukset sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti	Tyhy-keskustelut käydään henkilökohtaisesti tai/ja ryhmissä, jolloin valmistellaan myös aineryhmä- yksikköjen toi-toi:t. Työtyytyväisyys (Vire-)tulokset (ka.4- 4,5).	Tyhy-keskustelut ja työpaikkakokoukset (joka toinen ma) pidetty suunnitelmien mukaisesti ja dokumentoitu.	Tyhy-keskustelujen määrä. Henkilöstön Vire-kyselyjen ka. Viikkopalavereiden määrä. Koko työyhteisön kokousten lkm.	Työhyvinvointi-/kehityskeskustelut käyty jokaisen vakituisen työntekijän kanssa. Vire-kyselyä ei tehty. Viikkopalavereita pidetty 15 kpl. Tuntiopettaja-kokouksia 2/lv.
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö	Sairaspoissaolopäivien lukumäärä. Riittävät henkilöstöresurssit Täydennyskoulutuksen tarjoaminen. Työkyvyn ylläpito.	Sairaspoissaolopäi- vät ovat vähäiset. Täyttämättömänä olevan toimen täyttäminen. Henkilökunta saa riittävästi ammattillista lisäkoulutusta. Tuntiopettajien rekrytoinnissa huomioidaan pätevyys ja koulutustaso.	Kädentaitojen opettajan toimen muuttaminen koulutussuunnittelija n toimeksi ja tehtävän auki julistaminen ja työntekijän valinta. Henkilöstö saa valita yhden maksuttoman kurssin opinto- ohjelmasta työhyvinvoinnin ja ammattillisen osaamisen lisäämiseksi.	Sairaspoissaolojen lukumäärä. Vakituisen henkilöstön määrä. Koulutuspäivien lukumäärä (henkilöstöllä käytössä hlökohtaiset koulutuskortit).	Sairaspoissaolopäiviä vain muutama. Vuodesta 2013 saakka avoinna oleva toimi on edelleen täyttämättä. Projektikoordinaattorin toimi vakinaistettiin. Erilaisia laatu- ja kehittämispäiviä sekä koulutuksia 12. Henkilöstö on osallistunut vapaa-ajallaan opiston järjestämille kursseille. Opettajat ovat seuranneet kouluttautumistaan koulutuskorteilla, jotka vuosittain palautetaan opistolle.

Kansalaisopisto: Asiakas- ja vaikuttavuus / hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Tuloskortti TP 2022

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide	Mittarit ja aikataulu	Toteuma
Peruspalvelujen riittävyys, laatu ja kattavuus	Asiakastyytyväisyys. Kurssitoivomusten toteutuminen. Tuntimäärä. Opiskelijamäärä. Kurssien määrä. (Tunnusluvut sis. myyntipalvelut) Opiston kehittämissuunnitelma 2022 - 2026	Asiakastyytyväisyys 4,3 (asteikolla 1-5). Kurssitoivomukset toteutuvat 85 %:sti. Tunteja 7 900 Opiskelijoita 3 500. Kursseja 300. Laatukäsikirjan muut arviointimittarit sis. käytössä. Kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutuminen.	Asiakas-/opiskelija kyselytulosten ja TA-resurssien huomiointi opetuspalvelujen ja kehittämissuunnitelman tavoitteiden ja toteutuksessa. Verkkokurssien mahdollistuminen (opettajien koulutukset)	Asiakastyytyväisyyskyselyiden ja kurssipalautteiden tulokset. Verkko-opetuksen kehittämiseen liittyviin koulutuksiin osallistuminen.	Laaja asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu joka 3. vuosi. Vuonna 2022 kyselyä ei kuitenkaan poikkeuksellisesti tehty, koska koronavuosien jälkeen vastauksilla ei olisi ollut merkitystä opiston normaaliin toimintaan. Koronatilanteen aiheuttamien kurssikeskeytysten vuoksi opiskelijoiden kurssipalautteita ei ole kysytty. Tunteja 6 803 Opiskelijoita 2 531 Kursseja 237 Henkilöstökoulutuksia järjestettiin 12. Verkko- ja monimuotokoulutuksia 12.
Menestyksellinen raja-, kunta- ja alueyhteistyö Yhteistyö kaupungin muiden oppilaitosten sekä mm. seutukunnan ja läänin vastaavien organisaatioiden kanssa. (Lappia, PPO ja kansalaisopistot, Svefi)	Yhteistyökohteiden määrä.	Hanke- ja tapahtumayhteistyö 3-4 kohdetta.	Laaja ja monipuolinen kehittämishanketoiminta ja yhteistyö. Lasten kulttuurikeskustyösköön suunnittelu (sis. opiston esitys Porthanin koulun käytöstä). Peräpohjolan markkinoiden toteutusyhteistyö.	Hankkeiden määrä (omat ja yhteistyöhankkeet)	Kehittämishankkeet (5 kpl): Lastenkulttuurikeskus, Kairan oppijat, Virkkuset, ONNO ja Loisto! Opisto aktiivisesti mukana kansalaisopistojen ja muiden eri oppilaitosten välisessä yhteistyössä. Lasten ja nuorten taidetalo Porthanille edelleen kesken. Peräpohjolan markkinat -tapahtuma 1.-2.7.2022

Kansalaisopisto- palvelujen huomioiminen keskeisenä hyvin- vointitekijänä	Opiskelijamäärä % / kunnan asukkaista. Toimipaikkojen määrä. Kulttuuri- ym. tilaisuuksien ja niiden kävijöiden määrä.	Opiskelijoita 12 % asukasmäärästä. Toimipaikkoja 23 Oppilasesityksiä, konsertteja, näyttelyjä 22. Lisäksi yhteistyötapaukset.	Syrjäytymisvaarassa olevien kohderyhmien huomiointi kurssisuunnittelussa, markkinoinnissa ja hanketoiminnassa		Osallistujamäärä vastaa 12 % kunnan asukasmäärästä. (21 229). Toimipaikkoja 23. Virtuaalisia näyttelyitä 3, Kuvataidenäyttelyitä 3, Teatteriesityksiä 9, Musiikkiesityksiä 7. Maahanmuuttajien kotouttamistoimintaa ja lukutaitokoulutusta. Osallistujista 14 % lapsia ja nuoria ja 18 % seniori- ikäisiä.

Kansalaisopisto: Resurssit ja johtaminen

Tuloskortti TA 2023

Liite 2

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide
Talouden hallinta	Talousarvio ja tilinpäätös Perustehtävät ovat talouden laadinnan lähtökohta	Talouden ja toiminnan tasapaino. Perustehtäviin panostaminen. Tämän ylittäviin toimintoihin ei panosteta.	Menojen ja tulojen aktiivinen seuranta ja tarvittavien toimenpiteiden tekeminen. Sitoudutaan entistä vahvempaan talouden ja toiminnan kriittiseen tarkasteluun. Talous- ja toiminta tasapainossa. Resurssit suunnataan ensisijaisesti opetukseen, suunnitteluun ja kehittämiseen.
Investoinnit	Pyrkiminen nykyaikaiseen oppimisympäristöön ja hyvään ergonomiseen työskentely-ympäristöön.	Opetusvälineiden ja kaluston uusiminen riittävän nykyaikaiseksi. Työpisteiden kalustaminen ergonomia ja työskentelymukavuus huomioiden.	Varataan määrärahat käyttöbudjettiin tai tarvittaessa investointimäärärahoihin. Hankitaan etä- ja hybridiopetusvälineistöä ja uusitaan kädentaitojen luokan kalustus.
Kannustava ja motivoiva johtaminen	Työhyvinvointikeskustelut, viikkopalaverit sekä koko henkilöstön kokous- ja koulutustilaisuudet. Vire-kyselyn tulokset.	Työhyvinvointikeskustelut henkilökohtaisesti tai ryhmässä. Laaditaan myös yksikköjen Toi-Toi:t tulosten arvioimiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Viikkopalaverit edelleen joka toinen maanantai. Säännölliset pedagogiset keskustelut. Mukaan myös uusia opettajia. Laaditaan työyhteisön pelisäännöt.	Pidetään työhyvinvointikeskustelut suunnitelman mukaisesti. Samalla tarkastetaan yksikköjen toi-toi ja tehdään tarvittavat muutokset-/kehittämistoimenpiteet. Käydään tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan työhyvinvointikeskusteluja myös tuntiopettajien kanssa. Tilaisuuksien ajankohdat ja sisällöt ilmoitetaan opettajille mahdollisimman hyvissä ajoin. Koko henkilöstöä koskeva Vire-kysely ja tulosten analysointi ja tarvittavat muutokset. Puututaan havaittuihin epäkohtiin.
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö	Koulutuspäivät/henkilö Sairauspoissaolopäivien lukumäärä Riittävät henkilöstöresurssit	Opistossa henkilöstö osallistuu opiston/kaupungin sisäiseen koulutukseen sekä tarjolla oleviin täydennyskoulutuksiin. Vuositainen sairauspoissaolojen määrä vähintään entisellä hyvällä tasolla. Täytetään avoinna oleva toimi nykytilan tarpeet huomioiden taide- ja taitoaineiden opettajan virkana.	Henkilöstö osallistuu koulutuksiin mahdollisuuksien mukaan. Koulutuksia seurataan koulutuskorteissa. Henkilöstöä tiedotetaan tarjolla olevista ammatillisista lisäkoulutuksista ja kannustetaan osallistumaan niihin. Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista. Tuntiopettajien rekrytoinnissa huomioidaan koulutustaso, sopivuus ja työyhteisötaidot. Varataan talousarvioon riittävät määrärahat. Julistetaan paikka haettavaksi ja valitaan työntekijä.

Kansalaisopisto: Asiakas- ja vaikuttavuus / hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Tuloskortti TA 2023

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteerit	Ta -vuoden tavoitetaso	Ta -vuoden toimenpide
Palvelujen riittävyys, laatu ja kattavuus	Asiakastyytyväisyys Tuntien, opiskelijoiden ja kurssien määrät. Palveluiden saavutettavuus kunnan eri osissa Laatukäsikirjan mittarit UMAKO-tunnit Osaamisperusteisesti kuvatut kurssit	Asiakastyytyväisyys vähintään tasoa "hyvä." Opetuspalvelujen tarjonta talousarvion mukainen. Säilytetään myös maaseutualueen kurssitarjonta vähintään entisellä tasolla. Valittuja mittareita seurataan säännöllisesti ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä. Annetaan uuden opetussuunnitelman mukaista maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta vähintään sille myönnettyjen opetustuntien verran. Osataan kuvata kurssia osaamisperusteisesti, arvioida osaamista ja myöntää osaamispisteitä.	Resurssien suuntaaminen laadukkaiden opetuspalvelujen tarjoamiseen. Aktivoidaan maaseutualueen ihmisiä jättämään uusia kurssitoiveita ja edelleen osallistumaan kyllä järjestettävälle kurssille. Käsikirjaa päivitetään, tuloksia arvioidaan ja tarvittavat kehittämistoimenpiteet tehdään vuosittain. Tulosten arviointitilaisuuksissa mukana koko henkilöstö, myös tuntiopettajat. Jatketaan maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta. Koulutetaan opettajia osaamisperusteisuuden kokonaisprosessin hallintaan.
Menestyksellinen raja, -kunta ja alueyhteistyö	Alueen kansalaisopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa lisääntyvä yhteistyö	Hanke- ja tapahtumayhteistyö 3-4 kohdetta. Lisätään kaupungin sisäistä poikkihallinnollista yhteistyötä. Peräpohjolan markkinat -tapahtuman toteuttaminen yhteistyössä kulttuuritoimen,	Osallistutaan aktiivisesti hankeyhteistyöhön ja pyritään löytämään uusia yhteistyökumppaneita. Yhteistyön lisääminen mm. tarjoamalla ammatillista lisäkoulutusta eri hallintokunnille. Yhteistyökumppanina mukana Peräpohjolan markkinat -tapahtumassa.
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kurssitoivomusten määrä ja niiden toteuttaminen Kurssipalautteet Kurssimaksut ja -alennukset	Kurssien lisääminen/kehittäminen kuntalaisten toiveet ja taloudelliset resurssit huomioiden. Kurssipalautteet ja tarvittava reagointi. Mahdollistetaan kaikkien kuntalaisten osallistuminen pitämällä kurssimaksut riittävän edullisina. Jatketaan senioreille, työttömille ja maahanmuuttajille kohdistettuja kurssimaksualennuksia.	Huomioidaan kurssitoivomukset resurssien mukaan. Pyydetään aktiivisesti ja järjestelmällisesti kurssipalautteita. Pidetään opiston tulotavoite riittävän alhaalla -> mahdollistetaan edulliset kurssimaksut. Ollaan mukana Kaikukortti-toiminnassa. Kurssimaksualennuksia saavat seniorit, eläkeläiset, maahanmuuttajat, opiskelijat ja työttömät. Käytössä myös sisäalennukset ja erilaiset kulttuuri- ja liikuntaselit.